

PROGRAMA DE DRET PROCESSAL PENAL

Prof. Dr. JAUME ALONSO-CUEVILLAS SAYROL
Catedràtic de Dret Processal
de la Universitat de Barcelona

Curs 2024-2025

DRET PROCESSAL PENAL

I. INTRODUCCIÓ

LLIÇÓ 1: PRINCIPIS DEL PROCÉS PENAL

- 1.- Principi de necessitat o d'oficialitat.
- 2.- Principi de legalitat.
- 3.- Principi d'immutabilitat.
- 4.- Sistemes d'enjudiciament criminal: el sistema inquisitiu i el sistema acusatori.
- 5.- El sistema acusatori mixt o formal

LLIÇÓ 2: PROCÉS CIVIL Y PROCÉS PENAL

- 1.- Naturalesa jurídica del sumari.
- 2.- L'acció penal.
- 3.- Classificació dels delictes des de la perspectiva processal.
- 4.- Relació entre delicte y procés.
- 5.- Diferències entre procés civil i penal.
- 6.- Cosa jutjada civil i cosa jutjada penal.

II. SUBJECTES

1. L'ÒRGAN JURISDICCIONAL

LLIÇÓ 3: JURISDICCIO PENAL

- 1.- Característiques de la jurisdicció penal.
- 2.- Límits territorials de la jurisdicció penal.
- 3.- Límits subjectius de la jurisdicció penal.
- 4.- La jurisdicció militar.
- 5.- Conflictes de jurisdicció.
- 6.- Les qüestions prejudicials.

LLIÇÓ 4: COMPETÈNCIA OBJETIVA

- 1.- Competència objectiva.
- 2.- Atribucions del Jutjat d'Instrucció, Jutjat Penal, Audiència Provincial, Tribunal Superior de Justícia i del Tribunal Suprem.
- 3.- Atribucions dels Jutjats Centrals d'Instrucció, Jutjats Centrals Penals i de la Sala Penal de l'Audiència Nacional.
- 4.- Competència dels Jutjats de Violència sobre la Dona.
- 5.- El Tribunal del Jurat (remissió).
- 6.- Els Jutjats de Menors (remissió).
- 7.- Els Jutjats de Vigilància Penitenciària (remissió).
- 8.- Repartiment d'assumptes

LLIÇÓ 5: COMPETÈNCIA TERRITORIAL

- 1.- Concepte i característiques.
- 2.- Criteri principal de competència.
- 3.- Criteri subsidiari de competència.
- 4.- La competència als delictes connexos.
- 5.- Qüestions de competència.

2. LES PARTS

LLIÇÓ 6: PARTS PÚBLIQUES

- 1.- El Ministeri Fiscal. La seva posició al procés penal.
- 2.- Funcions genèriques del Ministeri Fiscal.
- 3.- El Ministeri Fiscal com a part acusadora.
- 4.- L'abstenció del Ministeri Fiscal.

LLIÇÓ 7: PARTS ACUSADORES

- 1.- L'acusador particular. Concepte, capacitat i legitimació.
- 2.- L'acusador privat. Concepte, capacitat i legitimació.
- 3.- L'acusador popular. Concepte, capacitat i legitimació.
- 4.- L'actor civil. Concepte, capacitat i legitimació
- 5.- Intervenció de l'Advocat de l'Estat i altres parts jurídic-públiques.
- 6.- Adquisició i pèrdua de la condició de part acusadora.

LLIÇÓ 8: L'INVESTIGAT

- 1.- Concepte, capacitat i legitimació.
- 2.- Determinació, identificació i reconeixement de l'investigat.
- 3.- L'absència de l'investigat. Requisitòria. Rebel·lia.
- 4.- Extradició activa.
- 5.- Extradició passiva.
- 6.- Drets de l'investigat. Dret de defensa. Assistència al detingut.
- 7.- Pluralitat successiva i simultània de investigats.

LLIÇÓ 9: EL RESPONSABLE CIVIL

- 1.- Concepte.
- 2.- Adquisició i pèrdua de la qualitat de responsable civil.
- 3.- Legitimació: el causant del dany, el tercer responsable civil.
- 4.- Actuació processal de responsable civil.
- 5.- La companyia asseguradora com responsable civil en el procés penal.
- 6.- El partícip a títol lucratiu.

III. OBJECTE

1. TEORÍA GENERAL

LLIÇÓ 10: LA PRETENSÍO PUNITIVA

- 1.- Concepte.
- 2.- Elements essencials.
- 3.- Formulació de la pretensió punitiva. Moment processal. Modificació de la pretensió.
- 4.- Unitat de procés i pluralitat de pretensions.
- 5.- Conformitat de l'encausat. Classes i efectes. El procés d'acceptació per decret.

LLIÇÓ 11: LA PRETENSÍO DE RESCABALAMENT

- 1.- Concepte.
- 2.- Contingut de la pretensió de rescabament.
- 3.- Exercici simultani de la pretensió punitiva i de la pretensió de rescabament.
- 4.- Exercici successiu. Reserva de l'acció civil.
- 5.- Extinció de la pretensió de rescabament. Renúncia a l'acció civil.
- 6.- Eficàcia de la sentència penal en el procés civil.

2. LA PREPARACIÓ DEL PROCÉS PENAL. LA INSTRUCCIÓ

LLIÇÓ 12: LA INSTRUCCIÓ

- 1.- Concepte, naturalesa jurídica i funció. Terminis màxims per a la instrucció.
- 2.- Diverses formes d'iniciar la instrucció. La incoació d'ofici.
- 3.- La denúncia. El deure de denunciar, denúncia pública i denúncia privada. Forma de la denúncia.
- 4.- L'atestat policial. Els atestats relatius a delictes sense autor conegut.
- 5.- La querella. Pressupòsits. Forma. Efectes. Inadmissió de la querella. Causes. Recursos.

LLIÇÓ 13: DILIGÈNCIAS D'INSTRUCCIÓ (I)

- 1.- Diligències genèriques: el cos del delictes.
- 2.- Diligències específiques als delictes contra les persones, les coses, o la propietat industrial i als delictes comesos per mitjà de la impremta o qualsevol altre mitjà de publicitat.
- 3.- Interrogatori de l'investigat.
- 4.- Interrogatori de testimonis.
- 5.- Encarament.
- 6.- Informe pericial.
- 7.- Protecció de pèrits i de testimonis.
- 8.- Inspecció ocular i la denominada reconstrucció de fets.

LLIÇÓ 14: DILIGÈNCIES D'INSTRUCCIÓ (II)

- 1.- La diligència d'entrada i escorcoll a un lloc tancat
- 2.- Detenció, obertura i examen de la correspondència escrita i telegràfica.
- 3.- Observació i intervenció de les comunicacions telefòniques i telemàtiques i gravació de les comunicacions orals mitjançant la utilització de dispositius electrònics.
- 4.- La utilització de dispositius tècnics de seguiment, localització i captació d'imatge.
- 5.- El registre de dispositius d'emmagatzematge massiu d'informació i els registres remots sobre equips informàtics.
- 6.- Intervencions corporals.
- 7.- El test d'alcoholèmia.
- 8.- L'entrega vigilada de drogues estupefaents o altres substàncies prohibides.
- 9.- La figura del denominat agent encobert.
- 10.- Altres diligències d'instrucció.
- 11.- La troballa casual
- 12.- Proposició de diligències. Moment. Causes d'inadmissió. Recursos.

LLIÇÓ 15: DILIGÈNCIES CAUTELARS EN RELACIÓ AMB LES PERSONES

- 1.- Citació cautelar.
- 2.- Llibertat provisional. Fiança.
- 3.- Detenció. Pressupòsits. Duració. Especial referència a l'ordre de detenció europea o "euroordre".

- 4.- Procediment d'*habeas corpus*.
- 5.- Detenció i expulsió de ciutadans estrangers.
- 6.- Presó provisional. Requisits, duració i procediment. Recursos. Modificació de la situació.
- 7.- El dret de defensa en la detenció i presó incomunicada després de la reforma de la LO 13/2015 de la LECrim.
- 8.- Incomunicació de detinguts i presos.
- 9.- Altres mesures cautelars. Especial referència a la denominada ordre de protecció.

LLIÇÓ 16: DILIGÈNCIES ASSEGURADORES DELS BÉNS

- 1.- La fiança, concepte y classes.
- 2.- L'embargament.
- 3.- La insolvència de l'acusat.
- 4.- El decomís cautelar. El procés de decomís autònom.

LLIÇÓ 17: EL JUDICI D'IMPUTACIÓ

- 1.- El processament. Concepte. Pressupòsits. Efectes.
- 2.- Recursos contra l'auto de processament.
- 3.- Situació jurídica del processat.
- 4.- El judici d'imputació al procediment abreuja.
- 5.- El judici d'imputació al procediment davant del Tribunal del Jurat.
- 6.- El procés d'acceptació per decret (remissió).

LLIÇÓ 18: SUSPENSIO I CONCLUSIO DEL SUMARI

- 1.- Causes de suspensió del sumari.
- 2.- Conclusió del sumari.
- 3.- Remissió del sumari i emplaçament de les parts.

3. EL PERÍODE INTERMEDI

LLIÇÓ 19: PERÍODE INTERMEDI

- 1.- Concepte i funció.
- 2.- Instrucció del ponent.
- 3.- Instrucció de les parts.
- 4.- Revocació de l'auto de conclusió. Supòsits. Efectes.
- 5.- Confirmació de l'auto de conclusió. Efectes.
- 6.- Obertura del judici oral.
- 7.- El sobreseïment. Concepte, moment, classes i efectes. Recursos.

4. EL JUDICI ORAL

A) AL·LEGACIONS

LLIÇÓ 20: FORMULACIÓ DE LA PRETENSIO

- 1.- Moment en què es formula.
- 2.- Qualificació provisional de les parts acusadores.

- 3.- Qualificació provisional de les parts acusades.
- 4.- Escrits d'acusació i de defensa.
- 5.- Articles de previ pronunciament. Supòsits. Procediment.

B) LA PROVA

LLIÇÓ 21: LA PROVA PENAL

- 1.- Valor de les diligències sumarians.
- 2.- La prova anticipada. Supòsits. La seva incorporació al judici oral.
- 3.- Proposició de prova. Recursos contra l'admissió o inadmissió d'un mitjà de prova.
- 4.- Pràctica de la prova.
- 5.- La càrrega de la prova al procés penal.
- 6.- La valoració de la prova.
- 7.- Les presumpcions al procés penal.
- 8.- Especial referència a la presumpció d'innocència.

LLIÇÓ 22: ELS MITJANS DE PROVA AL JUDICI ORAL

- 1.- Prova documental. Procediment. Verificació.
- 2.- Declaració de l'encausat. Naturalesa jurídica. Garanties. Procediment.
- 3.- Declaració de testimonis. El deure de testificar. Procediment.
- 4.- L'acarament.
- 5.- La prova pericial. El deure de peritar. Capacitat i legitimació dels pèrits. Procediment d'actuació dels pèrits. Dictamen pericial.

C) PERÍODE DE CONCLUSIÓ

LLIÇÓ 23: ACTES DE CONCLUSIÓ

- 1.- Suspensió i interrupció del judici oral.
- 2.- Qualificació definitiva.
- 3.- Informe de les parts.
- 4.- La declaració final de l'encausat.
- 5.- La sentència penal. Forma. La motivació de la sentència penal.
- 6.- Correlació entre la sentència penal i l'acusació.
- 7.- Les costes en el procés penal.

5. LA IMPUGNACIÓ

LLIÇÓ 24: TEORIA GENERAL DEL RECURS PENAL

- 1.- Especialitats dels recursos formulats al sumari.
- 2.- El gravamen penal.
- 3.- Persones legitimades al recurs penal.
- 4.- Legitimació del Ministeri Fiscal, del denunciador i dels perjudicats que no són part.
- 5.- Efectes de la interposició del recurs.
- 6.- Efectes de la resolució del recurs.
- 7.- La prohibició de la *reformatio in peius*.

LLIÇÓ 25: RECURSOS ORDINARIOS

- 1.- Recurs de reforma.
- 2.- Recurs de súplica.
- 3.- Recurs de queixa. Classes. La anomenada queixa sense termini.

LLIÇÓ 26: RECURS D'APEL·LACIÓ

- 1.- Supòsits en què procedeix. La generalització de la segona instància penal.
- 2.- Recurs d'apel·lació en un i en ambdós efectes.
- 3.- Procediment.
- 4.- La vista de l'apel·lació.

LLIÇÓ 27: RECURS DE CASSACIÓ

- 1.- Especialitats de la cassació penal.
- 2.- Resolucions contra les que procedeix el recurs.
- 3.- Recurs de cassació per infracció de llei. L'ampliació de la cassació a les sentències dictades en apel·lació per les Audiències Provincials i la Sala Penal de la Audiència Nacional.
- 4.- Recurs de cassació per trencament de forma.
- 5.- Preparació del recurs de cassació.
- 6.- Interposició del recurs de cassació. Requisits formals.
- 7.- Admissió del recurs de cassació. Causes d'inadmissió. Impugnació o adhesió al recurs.
- 8.- Decisió del recurs. Segona sentència o reenviament al Tribunal inferior.

LLIÇÓ 28: REVISIÓ

- 1.- Naturalesa jurídica de la revisió penal.
- 2.- Pressupòsits de la revisió penal.
- 3.- Revisió d'una sentència ferma de decomís autònom.
- 4.- Revisió d'una sentència ferma quan el TEDH hagi declarat violat algun dels drets del CEDH.
- 5.- Procediment.
- 6.- Efectes de la resolució sobre la revisió.

IV. PROCEDIMENT

LLIÇÓ 29: EL PROCEDIMENT ORDINARI

- 1.- Àmbit.
- 2.- Competència objectiva.
- 3.- El sumari.
- 4.- El període intermedi.
- 5.- El plenari o judici oral.

LLIÇÓ 30: EL PROCEDIMENT PENAL ABREUJAT

- 1.- Àmbit.
- 2.- Competència objectiva.
- 3.- Funcions de la Policia judicial i del Ministeri Fiscal.

4.- Especialitats de la instrucció. Les Diligències Prèvies.

5.- Preparació del judici oral.

6.- Judici oral.

7.- Recursos.

8.- Absència de l'imputat. El recurs d'anul·lació.

LLIÇÓ 31: EL PROCEDIMENT D'ENJUDICIAMENT RÀPID DE DETERMINATS DELICTES

1.- Els anomenats judicis ràpids.

2.- Àmbit d'aplicació.

3.- Procediment: Actuacions de la Policia Judicial i diligències urgents davant del Jutjat de Guàrdia

4.- Preparació del judici oral.

5.- Judici, sentència i recursos.

LLIÇÓ 32: EL JUDICI PER DELICTES LLEUS.

1.- Àmbit.

2.- Especialitats dels delictes lleus.

3.- Presència del Ministeri Fiscal.

4.- Parts.

5.- Judici, sentència i recursos.

LLIÇÓ 33: PROCÉS DAVANT EL TRIBUNAL DEL JURAT

- 1.- El Jurat. Fonament constitucional. Classes.
- 2.- Els jurats: requisits, incapacitats, incompatibilitats, prohibicions i excuses. Drets i deures.
- 3.- Composició del Tribunal del Jurat. Procediment per la designació dels jurats.
- 4.- Àmbit i competència.
- 5.- Procediment davant el Jutge d'Instrucció. Incoació i instrucció complementària. Audiència preliminar. Sobreseïment o obertura del judici oral.
- 6.- Qüestions prèvies i auto de fets justiciables. Constitució del Tribunal del Jurat.
- 7.- Judici oral. Especialitats. Eventual dissolució anticipada del Jurat.
- 8.- Determinació de l'objecte del veredict. Instruccions als jurats. Deliberació i veredict. Eventual dissolució del Jurat. Sentència.
- 9.- Recursos.

LLIÇÓ 34: ESPECIALITATS PROCEDIMENTALS

- 1.- Especialitats procedimentals per raó de l'aforament del subjecte.
- 2.- Especialitats en l'enjudiciament de delictes de calúmnia i injúria.
- 3.- Especialitats en l'enjudiciament dels delictes de terrorisme.
- 4.- Especialitats en l'enjudiciament dels delictes de violència de gènere.
- 5.- Altres especialitats procedimentals per raó del delict enjudiciat.

V. EXECUCIÓ PENAL

LLIÇÓ 35: L'EXECUCIÓ PENAL

- 1.- Naturalesa jurídica.
- 2.- Finalitat de l'execució penal. La pena.
- 3.- El sistema penitenciari espanyol. Especial referència als Jutjats de Vigilància Penitenciària.
- 4.- Execució forçosa de penes patrimonials.
- 5.- Execució civil en el procés penal.

VI.- PROCÉS DE MENORS

LLIÇÓ 36: PROCÉS DE MENORS

- 1.- El procés de menors. Àmbit.
- 2.- Competència dels Jutjats de Menors.
- 3.- Desenvolupament del procediment. Fase d'Instrucció. Adopció de mesures cautelars. Conclusió de la Instrucció. Fase d'audiència.
- 4.- Sentència.
- 5.- Recursos
- 6.- Execució de les mesures.
- 7.- Responsabilitat civil.

VII.- PROCÉS MILITAR

LLIÇÓ 37: PROCÉS MILITAR

- 1.- Àmbit de la jurisdicció militar.
- 2.- Organització de la jurisdicció militar.
- 3.- Regles generals aplicables als processos militars.
- 4.- Procediment ordinari. Substanciació.
- 5.- Especialitats procedimentals.